

‘Samen werken aan het luchtruim’;

Handreiking Luchtvaart en rol middenbestuur
aan minister van I&W en staatssecretaris van Defensie – 29 augustus 2019

Inleiding

De gevolgen van de groei van de luchtvaart, nationaal en internationaal, raken ons allemaal. Met de luchtvaartnota 2020-2050 geeft u, vanuit uw Rijksverantwoordelijkheid, antwoord op de vraag hoe de luchtvaart zich kan ontwikkelen in balans met andere belangen zoals veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Nauw hiermee verbonden is de luchtruimherziening. Deze heeft als doel de realisatie van een integrale, toekomstbestendige inrichting en beheer van het luchtruim, gebaseerd op een zorgvuldige afweging van publieke belangen. Daarbij zoekt u naar passende institutionele verhoudingen en spelregels voor participatie. U doet dit in samenwerking met (internationale) partners en in gerichte dialoog met de omgeving (stakeholders). Luchtvaart kan als nationaal belang gezien worden, dat vraagt om de gecombineerde inzet van het Rijk, andere overheden en marktpartijen.

De 12 provincies kunnen zich vinden in de stelling dat luchtvaart de woon- en leefomgeving beïnvloedt, nu en in de toekomst. Het bewaken van de kwaliteit van deze woon- en leefomgeving is een kerntaak van de provincies. Het raakt onder meer het woningbouwbeleid, duurzaamheid en energietransitie, klimaatbeleid, economie, natuur en recreatie/toerisme. Daarnaast biedt luchtvaart ook een kans voor economie, duurzaamheid en recreatie/toerisme. Luchtvaart vraagt daarmee om een duurzame, integrale benadering vanuit zowel de provinciale als de nationale omgevingsvisies. En daarmee om een rol van het middenbestuur bij de huidige en toekomstige ontwikkelingen van luchtvaart.

In de bestuurlijke afspraken tussen I&W en provincies zijn de volgende aspecten opgenomen:

- Provincies hebben verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het maken van een afweging tussen ruimtelijke belangen rond natuur, woon- en leefomgevingskwaliteit, externe veiligheid, economie en mobiliteit in de provincie. Dit raakt besluiten rond de toekomst van luchtvaart en luchtruim en vraagt om goede afstemming en overleg tussen Rijk en de provincies.
- Het Rijk en provincies benutten elkaars ambitie en daadkracht in deze complexe vraagstukken. Partijen adviseren elkaar en denken met elkaar mee vanuit een toekomstgerichte en integrale aanpak. Inbreng van de regionale kennis vanuit de provincies onder andere over de ruimtelijke, fysieke en economische omgeving is essentieel voor het te formuleren beleid.

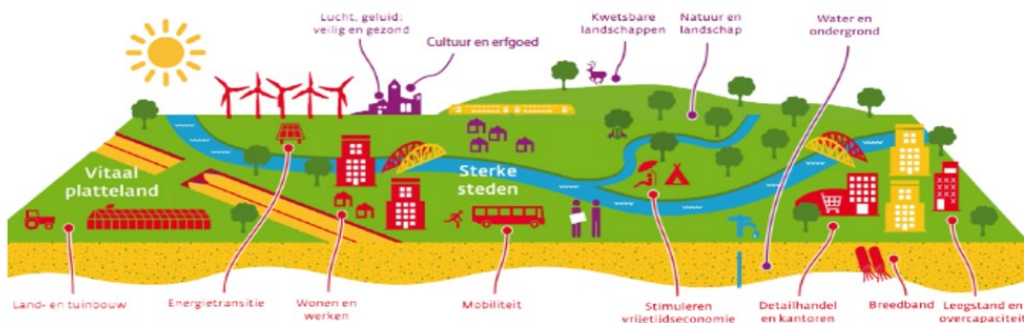
Handreiking

Vanuit dit gedeelde perspectief, de erkenning van de Rijksverantwoordelijkheid en de kerntaken van het middenbestuur bieden de provincies de volgende handreiking als invulling van hun rol in de luchtvaart-ontwikkelingen nu en in de toekomst (governance) aan.

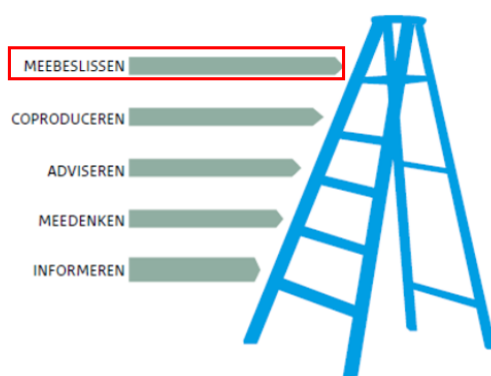
1. Wij stellen vast:

- dat luchtvaart een Rijksverantwoordelijkheid van I&W is en blijft;
- dat de provincies verantwoordelijk zijn voor de kleine luchtvaart, de Wet natuurbescherming (Natura 2000) en het aanwijzen van stiltegebieden
- dat een aantal provincies luchthavens van nationaal belang op hun grondgebied hebben;
- dat ruimtelijke ordening/fysieke leefomgeving een verantwoordelijkheid van de provincies is;
- dat de effecten van luchtvaart een impact (kunnen) hebben op de ruimtelijke ordening/fysieke leefomgevingen waaronder op de economische ontwikkeling binnen een provincie;

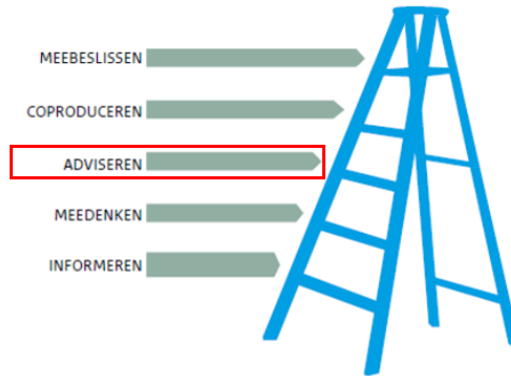
Illustratie wettelijke RO taken provincies

2. De provincies vervullen, in het verlengde van bovenstaand, een adviserende rol in de ontwikkelingen van luchtvaart, nu en in de toekomst, bij:
 - a. alle luchtvaart- en luchtruimwijzigingen waarvan er merkbare effecten te voorzien zijn binnen een provincie, maar die ook provincie- en landsgrens- overstijgend kunnen zijn;
 - b. evaluatie-momenten rondom inrichting van luchtruim en verdeling van luchthavens;
 - c. inhoudelijke ontwikkelingen op de grond die de luchtvaart raken of door de luchtvaart geraakt worden.
3. Deze adviserende rol betreft:
 - a. een samenwerking tussen provincies en het Rijk als gelijkwaardige partners, ieder vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheid;
 - b. erop toezien dat vanuit de Rijksverantwoordelijkheid de effecten van luchtvaart op de woon- en -leefkwaliteit voor de provincies inzichtelijk worden gemaakt (ook buiten de bestaande, wettelijke contouren);
 - c. erop toezien dat het advies van de provincies, gevraagd en ongevraagd, (pro)actief betrokken wordt bij het afwegen van belangen rondom de effecten van luchtvaart op woon- en leefkwaliteit.

Verantwoordelijkheid middenbestuur voor ruimtelijke ordening, woon- en leefkwaliteit

Participatieladder middenbestuur voor luchtvaart

Deze handreiking wordt ondersteund door:

1. Provincie Brabant
2. Provincie Drenthe
3. Provincie Gelderland
4. Provincie Groningen
5. Provincie Flevoland
6. Provincie Fryslân
7. Provincie Limburg
8. Provincie Noord Holland
9. Provincie Overijssel
10. Provincie Utrecht
11. Provincie Zeeland
12. Provincie Zuid Holland